

CERKVENI GLASBENIK.

Organ Cecilijinega društva v Ljubljani.

Izhaja po enkrat na mesec in velja za celo leto z muzikalno prilogo vred 2 gold., za ude Cecilijinega društva in za cerkve ljubljanske škofije 1 gold. 50 kr.

Vredništvo in opravništvo sta na mestnem trgu št. 10.

Nekoliko besedi cerkv. pevcem in njih vodjam.

(Dalje.)

Psalmi moliti in prepevati je do današnjega dne glavni del naše liturgične službe božje: takó pri večernicah, kakor pri slovesni maši, ako se mašni teksti popolnem pojó. Kadar mašnik k altarju pride, zadoní kot slovesni začetek svete daritve psalm (*introitus*), psalmi se glasó kot odgovor na berilo ali list (*graduale*), psalmi se čujejo med tem ko mašnik kruh in vino daruje (*offertorium*) in sveta večerja se opravlja med prepevanjem psalmov (*communio*). Žalibože, da so ravno spremenljive pesni psalmov pri sv. maši skoraj povsodi popolnem utihnile, in da se celó psalmi pri večernicah mnogokrat okrnjeni in pokvarjeni pojó.

Jezik za liturgično petje (pri slovesni maši in *officium-u*) je bil vedno latinski, jezik večnega Rima, kjer je sv. Peter umrl, in od koder se je sv. vera k nam zasejala. Tudi edinost v jeziku daritve, v jeziku liturgičnega petja je nekaj velikanskega. Izobražen cerkveni pevec naj potuje v najbolj oddaljene tuje kraje, v cerkvi pri sv. maši čuti se domá. Mašnik zapoje „*Gloria*“ na isti način, kakor v dragi domovini, poje „*Sursum corda*“, kakor pri nas, „*Benedictus*“ in „*Agnus Dei*“ so mu dobró znani glasovi. — Tudi Izraelci poznejših časov držali so se pri službi božji vedno starohebrejskega jezika, dasi tudi ga priprosto ljudstvo nij več razumelo. Enako je pri nekaterih razkolih, n. pr. pri Koptih v Afriki, kateri pri službi božji navadnemu ljudstvu nerazumljiv jezik rabijo. Vtis skrivnosti se pomnoži, če se pri sv. daritvi ne rabi navadni jezik. Kar podučevanju ljudstva služi, n. pr. razlaganje evangelija in pridiga, govori se, kakor se samo ob sebi razume, povsodi v domačem jeziku. Tridentinski cerkveni zbor zapoveduje duhovnikom, da morajo svoje verne o osebinah latinskih molitev in pesen pridno podučevati. Prav posebno pa naj bi se cerkveni pevci, kateri ne razumejo cerkvenega, t. j. latinskega jezika, s prevodi iz *misala* pomagali, da bodejo to, kar jezik poje, z umom dosegli in v srci čutili. Kjer manjka razuma, manjka petju glavne reči — duše. In prav to prepričanje napotilo je vrednika „Cerkv. Glasbenika“, da mesec za mesecem pevcem podaja tekst in prevod „spremenljivih pevskih molitev pri sv. maši za vse nedelje in praznike“. Tekst in prevod stalnih mašnih pesen ali „*ordinarium*

missae“ hrani pa cerkvena pesmarica „Cecilija“. Izgovor nekaterih, češ, da ne razumejo latinskih maš, je toraj zdaj ničev in ne more nikogar več opravičiti zavoljo njegove nemarnosti ali svojeglavnosti.

Cerkvena glasba bila je skozi stoletja koral. V poznejšem srednjem veku nastalo v povečanje svečanosti večglasno cerkveno petje. Posebno slavo kot skladatelj pridobil si je bil za 16. veka rimski glasbenik Palestrina. Še pozneje spremljevali so petje z instrumenti. Pri tihih mašah, pri popoldanski službi božji in pred pridigo bila je že pred takozvano „reformacijo“ národna pesen v navadi.

Orgle nahajamo že v zgodnjem srednjem veku. Omenja jih sicer že sv. Avguštin (Expos. in Ps. 57. et 150.) in tudi Casiodor; a ne takó, da bi se bile že takrat v cerkvah rabile. Nekateri menijo, da so bile že za papeža Damasa (366 — 384) v cerkev vpeljane; kardinal Bona pa trdi, da se je to zgodilo stoprav za časa papeža Vitalijana (657 — 672). Gotovo je, da je bizantinski cesar Konstantin Copronim l. 757. poslal Pipinu Malemu orgle in malo let pozneje tudi njegovemu sinu Karolu Velikemu, katere so bile postavljene v Ahenski stolnici.

2. Kakošen prizor se nam kaže na marsikaterem cerkvenem koru! — Nekdaj so pevci stali, polni svetega spoštovanja, v cerkvenih oblačilih, okolo altarja, z angelji zedinjeni v Bogu dopadljivem petji, — in dandanes — kolikor le moč od altarja oddaljeno — je pevališče čestokrat gnjusoba na svetem kraji. So-li to — vprašal bi tù pa tam — leviti nove zaveze? nasledniki pevcev v katakombah? namestniki svetih redovnikov prošlih časov? Kakó so se oddaljili od svojega vzora, ki nij nihče drugi, kot Jezus Krist sam! Kadar marsikak pevec „*Kyrie eleison*“ (Gospod usmili se) poje, glási se iz njegovih ust, kakor zasramovanje — jezik kliče „*Glorificamus te*“ (poveljučujemo Te) in isti jezik krade z nesramnim šepetanjem že v cerkvi Bogu njegovo čast — „*Sursum corda*“ se glási in pevci odpevajo „*Habemus ad Dominum*“ (imamo jih srca pri Gospodu). Je-li ta odgovor vsim resnica? ali nij v marsikaterih ustih laž? grda laž na svetem kraji? laž v slovesnem trenutku? — Marsikateremu pevcu manjka celó trdne vere! Kakó more tak iz dnà svojega srca v Credo-u peti: „Verujem v eno, sveto, katoliško in apostolsko cerkev?“ Marsikomu manjka spodobnega življenja. — „To ljudstvo me moli z ustnicami, srce njegovo pak je daleč od mene.“ In kakó slabo je tù pa tam petje samo na sebi, kakó slaba melodija in tekst? Je-li prav, da se na mnogih krajih, kjer nikakor ne manjka pevskih močí, pri slovesni sv. maši ne poje v liturgičnem jeziku vkljub cerkveni prepovedi? Čestokrat se tudi sliši skrajšan „*Gloria*“ in samo polovico „vere“. Kakor bi bilo pregrešno, ako bi mašnik samo polovico prefacije pel ali subdijakon le pol lista bral, češ, saj jo mašnik natihome bere: je enako pevskemu zboru prepovedano, mašne tekste skrajševati. Izbere naj se za navadne nedelje le kratka „*Gloria*“ in „*Credo*“; prva traja koralno prepevana 3 — 4 minute, koralni *Credo* pa 5 — 6 minut. Mnogokrat se v cerkvi prepeva ne Bogu v čast, temuč da se pevec skazuje ali pa za borne novce. Kar se tiče melodije, pravi škof naše dóbe, Pankracij Avgsburgski: „Toliko more vsakdo, da - si tudi nij veččak v glasbi, čutiti, da se je doslej v cerkvi pri sv. daritvi

in drugih cerkvenih opravilih veliko veliko predavalo in se še predava, kar se bolj spodobi plesišču, nego kraju, na katerem je treba z angelji v navzočnosti Sinu Božjega dar svojega srca prinesiti“. V mnogih skladbah prevpivajo instrumenti, kateri smejo petje samo spremljati in podpirati, vsak človeški glas in vsaktero petje. Posvetna glasba, katera ušesa segače in na peté vpliva, se šopiri še na mnogih krajih. Koralno petje, lastno in pravo dete sv. cerkve, prognalo se je zoper vso pravico s kora — k večemu pri službi božji za rajnike in veliki petek so ga še pripustili, in celó takrat le v sramotni obleki siromašnega predavanja. Vse pritožbe svete cerkve na njenih shodih ostale so neuslišane; sovražniki pak so zasmehovaje dejali: „Glejte, kakošno glasbo gojí katoliška cerkev, kakó spodtikljivo na svetem kraji!“ Treba, da se tempelj očisti!

3. In kakó naj bode drugači? Hvala Bogu! — marsikje je že drugači postalo. — Lepo je že število cerkvá, kjer so se nekđaj čuli posvetni napevi in se zdaj, odkar se snujejo cecilijina društva, sliši zopet sveta glasba. Dá, vnema za reformo cerkvene glasbe se čedalje bolj širi. Še enkrat: hvala Bogu! Toda, ako hočemo, da se stanje sv. petja povsodi zboljša, je nam delati na to, da se vsi povrnemo k duhu Jezusa Krista, kateri je vzor vsim pevcem, bodi si pri altarji ali na kora.

Jezus, ki je bil pokoren do smrti, do smrti na križi, daje nam pred vsem — tudi kot pevec — izgled pokorščine. Gospod je pel sè svojimi učenci pri sv. večerji to, kar je bilo predpisano; in pel je takó, kakor je bilo zapovedano. Pel je Hallel-psalme popolnem in neokrajšane, kakor je cerkev stare zaveze, ki je imela tedaj še svojo pravico, zahtevala. Pel je je po predpisanih melodijah, — lep izgled cerkvenemu zboru in njegovemu vodji. Katoliški vodja cerkv. petja je pred Bogom in svetom k zvestobi do cerkvenih določeb zavezan. Vsled tega izbira vestni pevovodja za svoj zbor le ono glasbo, katero cerkev ali zapoveduje (t. j. za gotove čase koral), ali ki jo priporoča t. j. večglasno petje, ali katero vsaj dovoljuje t. j. razen adventa in posta instrumentalno glasbo; toda instrumentalna glasba ne smé petja prevpiti in mora dihati cerkvenega duhá. S posebno marljivostjo gojí pa koral, ki je edino dete svete cerkve, posvečeno po petji Izveličarja samega.

Izveličar je dal pri sv. večerji izgled svetega spoštovanja pri petji. Petje v hiši božji je slovesna molitev, je pogovor z Bogom. Pevski zbor nadomestuje srenjo. Kadar z Bogom govorimo, n. pr. pri *Kyrie* v imenu srenje milosti prosimo, spodobi se največa spoštljivost. „Služite Gospodu sè strahom in pojte mu s trepetom“, pravi psalmista. O ruskih pevcih dvorne cerkve v Petrogradu se bere, da s križanimi rokami z najspoštljivejšim obnašanjem pojó!! Za nespodobnosti na mnogih katoliških pevališčih bi bil dober Izveličarjev — bič. Tudi to priča o pomanjkanji spoštovanja do hrama božjega, če se kje iz pomanjkanja darežljivosti ali radi prepíčle vaje brez pripravljanja in zató slabo poje. Za službo Gospodovo je baš le najboljše zadosti dobro.

(Konec prih.)

Spremenljive pevske molitve pri sv. maši

ob nedeljah in zapovedanih praznikih l. 1884. (po direktoriji ljubljanske škofije.)

(Dalje.)

9. novembra. *Dom. XXIII. p. Pent.* Varstvo B. D. M. (*Patrocinii B. M. V.*) dup. maj.

Vse, kakor v praznik sv. rožnega venca, str. 80.

16. novembra. *Dom. XXIV. p. Pent. (6. rest. p. Epiph.)* Sv. Jedert, devica (*S. Gertrudis V.*) dup.

Introitus.

Dilexisti justitiam, et odisti iniquitatem: propterea unxit te Deus, Deus tuus oleo lactitiae prae consortibus tuis. Ps. Eructavit cor meum verbum bonum: dico ego opera mea Regi. V. Gloria Patri. Ton. VIII.

Ljubila si pravico in sovražila krivico; zatorej te je Bog, tvoj Bog mazilil z oljem veselja bolj ko tvoje tovarišice. *Ps.* Iz srca mi vrè dobra beseda: svojo pesen pojem kralju. *V.* Čast Očetu. Ton VIII.

Graduale.

Spécie tua, et pulchritudine tua, inténde, prospere procéde, et regna. V. Propter veritatem, et mansuetudinem, et justitiam: et deducet te mirabiliter dextera tua. Alleluja, alleluja. V. Adducéntur Regi vírgines post eam: próximae ejus afferéntur tibi in lactitia. Alleluja.

V svoji brhkoti in v svoji lepoti začni, srečno hòdi in kraljuj. *V.* Zavoljo resnice, in pohlevnosti, in pravice: in čudovito te boèe vodila desnica tvoja. Alleluja, alleluja. *V.* Peljane bodo h kralju device za njo: nje družice bodo k tebi peljane v veselji. Alleluja.

Offertorium.

Filiae regum in honóre tuo, ástítit regina a dextris tuis in vestítu deauráto, circumdata varietáte.

Hèere kraljev (so) v tvojem veličastvu, kraljica stoji na desnici tvoji v zlatem oblaku, ogrnjena s pisano obleko.

Communio.

Quinque prudéntes vírgines accepérunt óleum in vasis cum lampádibus: média autem nocte clamor factus est: Ecce sponsus venit, exíte óbviam Christo Dómino.

Petere pametne device so vzele olja v svojih posodah sè svetili vred: o polunoči pa je šum nastal: Glejte, ženin gre, pojdite naproti Kristu Gospodu.

23. novembra. *Dom. XXV. et ult. p. Pent.* Sv. Felicita, mučenica. (*S. Felicitatis M.*) dup.

Introitus.

Me expectavérunt peccatóres, ut pérderent me: testimónia tua, Dómine, intelléxi: omnis consumatiónis vidi finem: latum mandátum tuum nimis. Ps. Beáti immaculáti in via: qui ámbulant in lege Dómini. V. Gloria Patri. Ton. II.

Grešniki so na mé prežili, da bi me pokončali: jaz pa sem razumela tvoja spričevanja, o Gospod: sleherne popolnamosti sem videla konec: tvoja postava pa je neskončna. *Ps.* Blagor nedolžnim na potu: ki hodijo po Gospodovi postavi. *V.* Čast Očetu. Ton II.

Graduale.

Dilexisti justitiam, et odisti iniquitatem. V. Propterea unxit te Deus, Deus tuus oleo lactitiae. Alleluja, alleluja. V. Spécie tua, et pulchritudine tua inténde, prospere procéde, et regna. Alleluja.

Ljubila si pravico in sovražila krivico. *V.* Zatorej te je Bog, tvoj Bog mazilil z oljem veselja. Alleluja, alleluja. *V.* V svoji brhkoti in v svoji lepoti začni, srečno hòdi in kraljuj. Alleluja.

Offertorium.

Diffusa est grátia in lábiis tuis: propterea benedixit te Deus in aetérnum, et in saeculum saeculi, alleluja.

Razlita je prijetnost na tvoje ustnice: zatorej te je Bog oblagodaril na vekov veke, alleluja.

Communio.

Principes persecuti sunt me gratis, et a verbis tuis formidavit cor meum: laetabor ego super eloquia tua, quasi qui invenit spolia multa.

Poglavarji so me preganjali brez vzroka, pa le tvojih besedi se je balo moje srce: veselim se tvojih besedi, kakor kdor veliko ropa najde.

30. novembra. I. Adventna nedelja. (*Dom. I. Adventus, 1. cl.*) *De ea, sem.*

Introitus.

Ad te levavi animam meam: Deus meus, in te confido, non erubescam: neque irrideant me inimici mei: etenim universi, qui te expectant, non confundentur. Ps. Vias tuas Domine, demonstra mihi: et semitas tuas edoce me. V. Gloria Patri. Ton. VIII.

K tebi povzdigujem svojo dušo: moj Bog, v té zaupam, naj ne bodem osramoten: in naj me ne zasmehujejo sovražniki moji: zakaj nihče ne bode osramoten, kdor tebe čaka. *Ps.* Pota svoja mi pokaži, o Gospod: in uči me svoje stezé. *V.* Čast Očetu. Ton VIII.

Graduale.

Universi, qui te expectant, non confundentur, Domine. V. Vias tuas, Domine, notas fac mihi, et semitas tuas edoce me. Alleluja, alleluja. V. Ostende nobis, Domine, misericordiam tuam, et salutare tuum da nobis. Alleluja.

Nihče ne bode osramoten, kdor tebe čaka, o Gospod. *V.* Pota svoja mi pokaži, o Gospod, in uči me svoje stezé. Alleluja, alleluja. *V.* Pokaži nam, o Gospod, svojo milost in dodeli nam svoje zveličanje. Alleluja.

Offertorium.

Ad te levavi . . . kakor *introitus* do *Ps.*

Communio.

Dominus dabit benignitatem: et terra nostra dabit fructum suum.

Gospod deli dobroto: in naša zemlja daje svoj sad.

(Konec prih.)

D o p i s i.

— **Z Gorenjskega.** — (Poročilo o tretjem občnem zboru cecilijinega društva Kranjske dekanije.) Silno slabo vreme je bilo, zakrita je bila vsa gorenjska stran z gosto megló. Dežja padalo je neprenehoma obilo in preobilo. A kljubu tem zaprekam zbralo se nas je 9. oktobra lepo število udov in prijateljev cerkvene glasbe k tretjemu občnemu zboru cecilijinega društva Kranjske dekanije. Sveto mašo služil je predsednik društva č. g. Josip Lavtižar. Razne pevske točke (kaj se je pelo, naznanili ste v zadnji številki „Cerkvenega Glasbenika“) pel je pevski zbor s toliko preciznostjo, také gladko in pristrčno, da mu v resnici vso hvalo izrekati moramo. Pisatelj teh vrstá bil je navzóč pri obeh prvih zborih, a mora pripoznati, da nikedar se nij pelo toliko gotovo, také pazeč na dinamična znamenja in torej tudi toliko vneto in do srca segajoče, nego ta dan. Bil sem pričá cerkvenemu petju že po mnogih cerkvah, poslušal sem, — a naj govorim odkritosrčno: nikedar še ni petje napravilo na-me také globokega vtisa. To zadostilo smem dati takoj v početku svojega poročila pevskemu zboru. Koliko je bilo število sodelujočih oseb, mi ni natančno znano; menim, da je bilo okolu petnajst glasov, moških in ženskih.

Po dokončani službi božji zborovali smo v župnijskej dvorani. Zbralo se je vkljubu slabega vremena okoli 30 udov.

Naj sledi tù natančneje poročilo zborovanja.

Gospod predsednik J. Lavtižar pozdravi navzóč nekako s temi besedami: „Prečastita gospóda! Predragi društveni tovariši! Danes smo se zbrali k tretjemu občnemu zboru cecilijinega društva Kranjske dekanije. Pri prvem občnem zboru smo se videli l. 1882. v Kranji, pri drugem občnem zboru smo se snideli l. 1883. v bližnjem Šentjurji,

danes pa zbornjemo tû v prijaznem Šmartnem. Iz srca bodite torej pozdravljeni vsi prečastiti gospodje in dragi društveni tovariši, ki ste se sošli od blizo in daleč k današnjemu zborovanju. Pri božji službi ste se prepričali, da ima naše društvo namen, altar in kor spraviti v soglasje, to je: cerkveni pevski zbor združiti z mašnikovimi molitvami. Če se je znabiti pri petji opazila kaka pomanjkljivost, imamo vendar-le veselo zavest, da se ravnamo v oziru liturgije strogo po cerkvenih zapovedih. Mi Cecilijanci se bojujemo — bi rekel — za fundamentalne člane cerkvenega petja, in ti fundamentalni člani so izgovorjeni v besedah: „Pokorščino cerkvi tudi v liturgičnem obziru!“ In ravno zatô, ker ste vsi pričujoči gospodje gotovo zavzeti za zboljšanje cerkvene glasbe, ravno zatô ste udje tega društva, zatô se vdeležujete današnjega zborovanja.

Imenitno nalogo ima cerkveno petje, ki je takô tesno zvezano sê sveto mašo in vzvišeno je poklic tistih, ki na koru delujejo. Zatô odpravimo iz hiš božjih vse napeve, ki niso cerkveni, kakaj druga zapoved v dekalogu: „Ne imenuj po nemarnem božjega imena!“ veljá tudi o cerkveni glasbi. Velik kinč vsaki cerkvi so lepi altarji, umetne slike in dragoceni paramenti: pa ravno takô lep kinč je vsaki cerkvi pravilno in dobro naučeno petje. Petje, pravi pregovor, ima peruti in seže velikokrat še dalje, kakor pridiga. Petje ima neko tiho, skrivnostno moč, ki prevzame človekovo srce takrat, ko se še razum zoperstavlja. Skrbimo torej vsak po svoji moči, da naše društvo, katero smo z mnogim trudom ustanovili, ne bo hiralo zaradi naše brezskrbnosti, ampak, da se bo vsako leto lepše razcvitalo in vedno več sadû obrodilo. O da bi pač tudi današnji dan nekoliko pripomogel k zboljšanju cerkvene glasbe po Kranjski dekaniji, da bi ogrel, kar je mlačnega, utrdil, kar je slabega in pokrepčal, kar je dobrega! O da bi bili po harmonijah, katere smo danes v cerkvi slišali, tudi naši duhovi harmonično prevstvarjeni! O da bi bila po veličastnosti in ljubeznjivosti napevov tudi naša srca navdušena in razvnetá, da bomo z naprej z novimi močmi delovali tam, kjer se gre za čast božjo in sv. Cerkve!“

Gospod tajnik Fr. Pezdíč na to v kratkem razvije društveno delovanje v prošlem letu. Naznani, da ste bili dve seji; v prvej se je določilo, katere muzikalije naj bi se nakupile letošnje leto. V drugej seji (7. avgusta) določilo se je, naj se snide odbor vsako četrletje vsaj enkrat v posvetovanje; nadalje tudi, da bo letos občni zbor sklican v Šmartno pri Kranji. Slednjič prebere zapisnik vseh muzikalij, kolikor si jih je društvo uže nabavilo.

Zatem sledí poročilo blagajnikov.

Gospod blagajnik A. Vavken govori takô: „Častita gospôda! Danes mi je dana čast, da v drugo predložim račun „Cecilijinega društva Kranjske dekanije“. Vpisanih udov šteje naše društvo 76 (kar se razvidi iz tû priložene knjige). Vplačalo se je, to je od začetka 19. oktobra 1882. l. do danes 9. oktobra 1884. l. znesek 154 gld., izdalo se je 114 gld. 45 kr. Ako se torej dohodki primerijo sê stroški, ostane v blagajnici 39 gld. 55 kr.

Kakor vidite, častiti gospodje, gospodarilo se ni slabo (toda omeniti moram izdatno svôto ranj. mil. knezoškofa, vis. č. g. dekana, deloma tudi č. g. župnika Golobiča), vendar pa pri vsem našem varčnem gospodarstvu, kakor se kaže, društvo ne bode moglo dolgo časa obstati, kajti udje so v svojem letnem donesku zaostali. Prejel sem za l. 1883. malo svôto v znesku 24 gld. Kakor pa vam je, častita gospôda! znano, so muzikalije drage, tedaj se s takô malim zneskom ne more veliko kupiti; da bi vedno eno in tisto godli, to pa ne gré. Novih muzikalij moramo imeti, in sicer bi jaz svetoval nekaj prav lahkih, in to bi bilo za deželo, kajti na deželi ne gré takô hitro, kakor bi se mislilo. Saj se razume, da nekateri pravijo, to pa to smo peli; da, — peli ste — toda kakô? Boljše je toraj bolj lahke reči izbrati, kakor pa težke, da so le v cerkvenem duhu napravljene. Delati moramo tudi na to, da bode vsaki ud vedel, kake muzikalije da imamo. Skušati moramo, da se napravi skupni pregled vseh muzikalij, katere ima cecilijino društvo, potem si vsakdo lahko izbere, kar potrebuje. Na ta način bi imeli č. g. udje dobiček od društva in vsakdo bi potem plačal z veseljem mali letni donesek“. (Zbor: dobro.)

Potem se je volil nov odbor, v katerega so bili voljeni vsi prejšnji, razen enega odbornika, mesto katerega je bil izvoljen g. Melhior Mohar, organist v Naklem.

K četrti točki programa: Govori in razni nasveti, pozdravi g. predsednik č. g. tajnika ljubljanskega cecilijinega društva Jan. Gnjezdó, proséč, naj on najprvo izpregovori nekaj besed. Na to govori č. g. Gnjezda takó: „Pozdravljen od č. g. predsednika, dovolite, da izpregovorim pri današnjem zborovanji nekaj besedic. Latinski pregovor pravi: „*Salutare humanitatis, resalutare officii*“, in pozdravljen od Kranjskega cecilijinega društva, prinašam vam pozdrave ljubljanskega cecilijinega društva in sicer tem gorečniše, ker sem danes imel priliko prepričati se o krasnem cerkvenem petji, katero tukaj gojite. V resnici! daleč ste prišli. Duša tega društva je g. predsednik Lavtizar, a teló tajnik in *regens chori* gosp. Pezdíč. Kjer pa duša in teló skupno delujeta, ondi je delovanje živega človeka. Kakor nadalje pri človeškem delovanji pomagajo udje, takó tudi pri vašem društvu. Udje so pevci in pevke vašega zbora, takó, da po vsej pravici smem imenovati društvo vaše čvrsto, zdravo truplo, na katerega sme ponosna biti vrla dekanija Kranjska. Res, da se nam stavljajo zapreke, res, da se bojevati moramo, a zaprek, boja ne ustrašimo se. Zdi se mi, da ravno nam v pogum bodoči veljajo svete besede iz današnje „*Communio*“, ki slóvejo: „*Dico autem vobis amicis meis: ne terreamini ab his, qui vos persequuntur*“. (Povem pa vam, prijatelji moji: ne ostrašite se teh, ki vas preganjajo.) Prganjanja sicer nimamo dandanes, kri ne teče zaradi Cecilijanstva, a hudobni jeziki nas obrekujejo in to — tudi boli. Toda ne strašimo se, ne bojmo se obrekljivih jezikov, bojmo se marveč malomarnosti, nedelavnosti. Voda, ki teče, je zdrava; katera pa stoji, začne gnjiti; iz nje se prično vzdigovati miazmi, ki vso okolico okužajo. Takó tudi iskreno želim, da bode to društvo tudi v bodoče delovalo živo in goreče v prosephe lepega cerkvenega petja. Zatorej kličem iz vsega srcá: *Vivat, crescat et floreat*, naj živí, naj raste in cvete cecilijino društvo dekanije Kranjske“.

Zbor te toplo govornje besede sprejme z navdušenimi dobro-klici. (Konec prih.)

— **Z Bohinjske Bistrice.** — Treba je, da se čez tri leta zopet oglasim in poročam o stanji in napredku cerkvenega petja pri nas. Pevcev nas je 1 sopran, 2 alta, 3 tenorji in 4 basisti; o velikih praznikih tudi več. Navadno pojemo ob nedeljah in praznikih pri jutranji službi božji sami možki, ter smo za vsaki glas po dva. Vsi pevci so že sekiric navajeni. O velikih praznikih pojemo vso mašo latinsko; le na konci zapojemo še pesen dotičnega praznika ali svetnika; „*Asperges*“, A. Foerster-ja, P. Ang. Hribarja in G. Ett-a; „*Vidi aquam*“ od dr. F. Witta. „*Tantum ergo*“: P. Angélika vsih 8 zapored, A. Foerster-ja in P. Hug. Sattner-ja in iz prilog „*C. Gl-a*“. Tudi za Veliko noč nam služijo pesni teh skladateljev; za sv. Teló pa „*Sacris solemnibus*“ in „*Verbum supernum*“, zl. Leitner; „*Adoro Te*“, zl. Witt; „*Jesu dulcis*“, „*O salutaris hostia*“ in več drugih pesen za možke glase. Marijinih pesen in Svetnikov imamo obilo. Latinske maše imamo naslednje: „*Missa S. Caeciliae*“, zl. A. Foerster; „*Missa c-dur*“, zl. J. B. Molitor; za možke glasove: „*Missa in hon. S. Joannis*“, zl. Rob. Burgarell; „*Missa S. Jacobi*“, zl. A. Foerster; „*Missa Jesu Redemptor*“, zl. Fr. Witt; pripravljamo se tudi na „*Missa in hon. B. M. V.*“ in „*Missa in hon. Conc. Immaculatae*“ (katerega skladatelja? *Vr.*) in upam, da se jih bodedo kmalu naučili. Slovenskih maš, katere pojemo o manj slovesnih prilikah, znamo brez števila. Pri mašah za mrtve pojemo, kadar imamo kaj več časa in nas več v cerkev priti more, P. Angelika „*Requiem*“; sicer pa Riharjev: „*Usliši nas*“. Takó sem omenil bolj pogloblitve reči vse. Pevske vaje imamo brez gotovega vzroka po dvakrat na teden. Tudi otroci šolarji (kakih 6) se pridejo večkrat učiti in tudi že znajo iz knjižice sv. Detinstva vse; le škoda, da imajo od neke strani vedno zapreke, sicer bi se dalo še več storiti. Tudi mi starejši pevci še nismo brez nasprotovanja in se moramo kolikor toliko boriti s takimi, katerim je v cerkvi vse predolgo in tudi s takimi, ki bi nas morali še podpirati: pa to nam je deveta briga; naj le brusijo jezike, mi pa ostanemo pri svojem dobrem prepričanji. Da so le preč. g. župnik vedno z nami, pa smo na trdnem in tudi veseli. G. župnik pa nas spodbujajo in podpirajo z besedo in v dejanji, ker nakupujejo potrebnih napevov, da-si tudi gré pri nas silno trda za denar zaradi nove cerkve. Toda g. župnik dobro vedó, da ima dobro cerkveno petje veliko upliva na srce faranov, in prav zató nas

tudi podpirajo in o novem letu navdušujejo s podučljivimi in tolažljivimi besedami ter razveselijo nas pevce še z darilom. Upati smemo, dà, do dobrega smo prepričani, da bode g. župnikova skrb za cerkveno petje še obilnejša potem, kadar bode cerkev dokončana, in kadar bode treba nastaviti k novo postavljenim orglam (ki so je izdelali gg. Zupan in sinovi v Kropi) orglavca — orglavca, kateri bode kos svojemu svetemu poslu gledé pravega cerkvenega duhá in temeljite izobraženosti v glasbi.

L. R.

— **Iz Novomesta**, 24. sept. — Obljubil sem bil v št. 12. „C. Glasb.“ 1882 čez leto dan zopet spregovoriti o Podgrajskih orglah, katere so izdelali Zupan in sinovi. Še-le pretekli mesec sem zamogel iti v Podgrad. Sedel sem k orglam in prav z veseljem igral dobre pol ure, ter se prepričal, da so res izvrstne v glasu. Za devet spremenov imajo v resnici izboren glas. Piščali imajo široko menzuro, in metal, najvažniši faktor, je izvrsten. Kakor me je mehanika iznenadila, ker v naših krajih še nisem videl stožkov, takó me je na drugi strani zadovoljila. Les pravilno izbran in v resnici lep. Vse teče gladko, da-si je v majhni cerkvi včasih zeló soparno in vlažno. Manual je jako eleganten in priročen. Cele orgle delajo postavbi in glasu jako prijeten vtis, in po pravici smem reči, da so se Zupani s temi orglami res skazali.

Čul sem v Ljubljani, da je sestavil gosp. Goršič tudi orgle na stožke, in sicer za Borovniško cerkev. Urno se podam k njemu; a žal! Orgle so bile že do malega razdrte in gospoda Goršiča ne domá. Ne morem si pa kaj, da ne bi razodel svojega veselja nad tem, da se je začelo med nami tako živo tekmovanje v izdelovanji orgel, da je zaslovelo imé naših orglarjev že daleč preko meje naše ožje domovine. Naj bi se le vselej delo pravim mojstrom izročilo, potem bo cerkvam marsikaka sitnost in denar prihranjen.

P. Hugolin Sattner.

Razne reči.

— Tretji občni zbor Cecilijinega društva Kranjske dekanije dné 9. oktobra v Šmartnem pri Kranji izvršil se je sijajno. Ker dopis z Gorenjskega v današnjem listu o njem natančneje poroča, nij nam treba, tù njegovih posameznosti še enkrat razkladati; vendar pa si štejemo v dolžnost, g. pevovodji Pezdič-u, kateri je pevski zbor s toliko vztrajnostjo vežbal in s tolikim razumom vodil, iz dna srca častitati in mu svoje brezpogojno priznanje očitno razglasiti. G. Pezdič je zopet pokazal, kaj se dá storiti, da je le dovolj glasbene izobraženosti in dobre volje. Slava mu!

— Letošnje šolsko leto šteje orglarska šola „Cec. društva v Ljubljani“ 16 učencev, med katerimi je 6 novincev. Šola se je pričela 1. oktobra; učni načrt je isti, ko doslej.

— Visoka šola za cerkveno glasbo, t. j. cerkveno-glasbena šola v Ratisboni, prične svoje 11. leto na god sv. Cecilije, dné 22. oktobra in ga bode končala v praznik sv. Janeza Krstnika dné 24. junija. Kdor hoče to šolo obiskovati, mora dokazati 1) da je že 18 let star, 2) da je veren in lepega obnašanja, 3) da je zadosti v glasbi podučen, zlasti in harmoniji teoretično in praktično. Podučevali bodo kanonik dr. Jurij Jakob, stolni orglavec Jos. Hanisch, stolni kapelnik Ign. Mitterer in prof. Jos. Renner.

— Stolni kapelnik v Olomuci, P. Pavel Křížkovský, katerega smo bili v 8. št. „C. Gl-a“ že mrtvega naznanili, hvala Bogu! — še živi. Bil je pač od mrtvuda zadet, in je moral posel stolnega kapelnika odložiti; zdaj pa mirno živi v svojem samostanu v Starem Brnu in je upati, da zopet okreva. Bog daj!

— (Odlikovani cecilijanci.) — G. kaplanu Bäumkerju, po cerkv.-glasbenem svetu dobro znanemu možu, je podelil kralj Saksonski, Albert, viteški križ Albrehtovega reda; stolnemu kapelniku v Mogunciji, g. Weber-u, pa je podelil veliki vojvoda Hesens-Darmstadt-ski zlato svetinjo za umetnost in védo. G. Weber je vodil pevski zbor pri zadnjem občnem zboru splošnega nemškega Cec. društva v Mogunciji.

Pridana je listu 11. šteev. prilog.

Odgovorni vrednik lista Janes Grjerd. — Odgovorni vrednik glasb. priloge Anton Foerster.
Zalaga Cecilijino društvo. — Tiska R. Milic.